

13/94

Kontrolní závěr z kontroly použití finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu v letech 1992 - 1993 na ozdravení životního prostředí v severomoravském regionu

Zařazení kontrolní akce "Použití finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu v letech 1992 a 1993 na ozdravení životního prostředí v severomoravském regionu" do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1994 schválilo Kolegium Úřadu pod pořadovým číslem 13/94.

Kontrolu provedly skupiny kontrolujících Odboru životního prostředí a výstavby NKÚ a Oblastních odborů NKÚ Olomouc, Ostrava a Šumperk u 47 kontrolovaných osob:

- A. na Ministerstvu financí (dále jen "MF"), Ministerstvu zemědělství (dále jen "MZe"), Ministerstvu průmyslu a obchodu (dále jen "MPO") a na Ministerstvu životního prostředí (dále jen "MŽP");
- B. na Okresních úřadech (dále jen "OkÚ") Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Olomouc, Opava, Přerov a Šumperk;
- C. na Magistrátu města Ostravy, na Obecních úřadech (dále jen "OÚ") Albrechtice, Běloutín, Bystrovice, Dolní Moravice, Grygov, Horní Benešov, Horní Suchá, Město Albrechtice, Osek nad Bečvou, Potštát, Široká Niva, Těrlicko, Úvalno, Velká Polom a Zátor, na Městských úřadech (dále jen "MěÚ") Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Jeseník, Litovel a Šumperk; na Úřadech městského obvodu (dále jen "ÚMO") Ostrava-Hošťálkovice, Ostrava-Krásné Pole, Ostrava-Lhotka, Ostrava-Michálkovice, Ostrava-Nová Ves, Ostrava-Proskovice a Ostrava-Třebovice;
- D. u 7 dalších příjemců dotací: Kovohutě Břidličná, a. s., Nemocnice s poliklinikou Karviná-Ráj, Ostravsko-karvinské doly, a. s. - Ostrava (dále jen "OKD, a. s."), Ostravsko-karvinské koksovny, a. s. - Ostrava, Sdružení obcí a měst pro likvidaci odpadu, Vodohospodářský rozvoj a výstavba, s. p. - Praha (dále jen "VRV Praha") a Vodovody a kanalizace (dále jen "VaK") Přerov.

Kontrolní akce byla zahájena 28. 3. 1994 s termínem ukončení v 09/1994. Původní termín dokončení byl prodloužen do 11/1994.

Cílem kontroly bylo zhodnotit využití a přínos finančních prostředků ze státního rozpočtu poskytnutých na zlepšení a ochranu životního prostředí v severomoravském regionu, zhodnotit účelnost, efektivnost a hospodárnost vynakládaných prostředků.

Proti kontrolním protokolům podalo námítky dvanáct kontrolovaných osob. Námítky byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících. O odvoláních proti rozhodnutím o námítkách, která podali MF, MPO a OKD, a. s., senát Úřadu rozhodl usnesením ze dne 31. 10. 1994.

Kontrola tématicky bezprostředně navazovala na kontrolu č. 34/93 - použití finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu v letech 1992 - 1993 na

ozdravení životního prostředí v severočeském regionu. Na ústředních orgánech (MF, MPO, MZe a MŽP) proto nebyl znovu kontrolován celý systém hospodaření s prostředky dotací, ale kontrola zde byla zaměřena na jejich postup vůči výše jmenovaným příjemcům dotací a na odlišnosti vyplývající z jiného územního určení těchto prostředků.

Kontrola byla podrobena také část prostředků uvolněných v roce 1993 pro OKD, a. s., na zahazování následků důlní činnosti a technickou likvidaci v rámci programu restrukturalizace a útlumu uhelného hornictví podle usnesení vlády ČR č. 691/1992.

Senát Úřadu (ve složení Ing. Josef Pohl - předseda, JUDr. Jiří Drábek, JUDr. Jan Holeček a Ing. Zdeněk Smělík - členové) na svém zasedání, které se konalo dne 22. 11. 1994,

schválil usnesením č. 13/93/60
kontrolní závěr v tomto znění:

A. Ústřední orgány**1. Ministerstvo financí**

- a) porušilo § 11 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), který stanoví:

"K zabezpečení plynulého hospodaření a řádného plnění závazků lze obecně závazným právním předpisem stanovit odchylky od časového a účelového použití rozpočtových prostředků."

- b) nedodrželo ustanovení Postupu pro realizaci systému účasti státního rozpočtu na financování investic v působnosti ČR, č. j. 113/39466/91 (dále jen "Postup"), který obsahuje Zásady dotační politiky MF ČR s odkazem na § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb. a který v Příloze č. 1, bodě IV/3 stanoví:

"Výši individuální dotace poskytnuté přímo ze státního rozpočtu a podmínky čerpání stanoví ministerstvo financí ČR na základě výsledků expertizního posouzení přípravné dokumentace z hlediska ekonomické efektivnosti, konkrétních ekologických efektů a dalších parametrů charakterizujících vztah mezi nároky a přínosy investice. Organizace, případně odborné komise, které provedou expertizu, určí ministerstvo financí ČR ve spolupráci s příslušným orgánem státní správy."

- c) nesplnilo úkol z usnesení vlády č. 100/1993 ze dne 3. 3. 1993 (Metodický postup pro rozdělení prostředků ze státního rozpočtu na rok 1993 na

investice vodovodů a kanalizací MZe), kde je v Příloze č. 1 pod písm. a) mimo jiné stanoveno: *"Každá jmenovitě uvedená stavba bude obdobně jako v roce 1992 podrobena detailní prověrce ministerstva financí za účasti zástupců ministerstva zemědělství, investora a příslušných obcí v průběhu 1. čtvrtletí 1993."*

"Z důvodu kontroly plnění podmínek příslibu státní dotace bude v říjnu 1993 provedena další prověrka čerpání státní dotace."

" 4) Jako maximální limit státní finanční účasti v roce 1993 se stanoví 80 % ve vztahu k uvažované prostavěnosti."

Při nedodržení této a dalších vyjmenovaných zásad *"ze strany investora bude uplatněno příslušné snížení při stanovení státní dotace v roce 1994"*.

O d ů v o d n ě n í:

K bodu A 1a

Ministerstvo financí udělilo dne 9. 8. 1994 souhlas s použitím prostředků dotace ze státního rozpočtu na rok 1993 ve výši 108,5 mil. Kč v roce 1994. Dotace byla určena pro OKD, a. s., na opatření související s útlumem těžební činnosti. Jednalo se o proplacení faktur, které OKD, a. s., v Závazném přiznání na zúčtování finančních vztahů se státním rozpočtem za rok 1993 zahrnuje do čerpání dotace v roce 1993, ale v daném roce neuhradila. Své rozhodnutí opíralo MF o Zásady pro poskytování a čerpání neinvestičních dotací ze státního rozpočtu, publikované ve Finančním zpravodaji částka 4/1994 pod č. 39. Tyto Zásady však nejsou obecně závazným právním předpisem.

K bodu A 1b

V rozporu s citovaným ustanovením Postupu pro akce – MEZ Vsetín, tepelný zdroj,
– OKD Důl ČSA, čistírna odpadních vod (dále jen "ČOV") Karviná,
– OKK Koksovna ČSA, ekologická opatření,
– Důl Fučík I Petřvald, elektroodlučovače kotelny,
– Koksovny Šverma, ekoopatření na třídárnách koksu,
– Kanalizace Troubky,
– Ústí u Hranic, rekonstrukce čistící stanice
byly dotace poskytnuté na základě souhlasu MF čerpány investory v roce 1992 ve výši celkem 85,4 mil. Kč bez stanovení podmínek.

V roce 1993 byly dále poskytnuty dotace bez stanovení podmínek na akce

- Kovohutě Břidličná,
 - VaK Bruntál, rozdělení tlakových pásem Rýmařov,
 - SmVaK, úprava vody Brandov,
 - OÚ Dřevhostice, rozvod vody Dřevhostice,
 - OÚ Oprostovice, vodovod Oprostovice,
 - OÚ Sobíšky, vodovod Sobíšky - Zábeštní Lhota,
 - OÚ Sudice, vodovod Sudice,
 - OÚ Vřesina, vodovod Vřesina
- v celkové výši 28,8 mil. Kč.

Akce ČOV Karviná, která byla dotována v roce 1992 ze státního rozpočtu bez stanovení podmínek částkou 45 mil. Kč., byla zařazena bez expertizního posouzení přípravné dokumentace z hlediska ekonomické efektivity, konkrétních ekologických efektů a dalších parametrů charakterizujících vztah mezi nároky a přínosy investice, které měly být podle výše uvedených ustanovení podkladem pro zahájení dotování této stavby ze státního rozpočtu. Stavba byla v roce 1993 pro celkovou neujasněnost její potřeby zastavena.

K bodu A 1c

MF neprovedlo prověrky podle stanovených požadavků. Podmínky pro čerpání dotací na jednotlivé jmenovité individuálně dotované stavby stanovilo až ve 2. čtvrtletí. Obsah ani forma těchto podmínek není v souladu s citovanými požadavky usnesení vlády. V říjnu 1993 ani v následujícím období MF žádné prověrky neprovedlo.

U staveb Ústřední ČOV Ostrava - 3. stavba a Kanalizační sběrač "D" Ostrava - 1. a 4. stavba (objem dotace na rok 1993 byl 219 mil. Kč, respektive 114 mil. Kč), u kterých došlo v průběhu roku 1993 ke změně investora, byla podmínka 20% spoluúčasti stanovena pro každého investora (do 30. 4. Ostravské vodovody a kanalizace Ostrava, od 1. 5. MěÚ Ostrava). Podmínku nedodržel ani jeden z investorů. Přesto MF v roce 1994 dotaci nekrátilo a poskytlo ji v původně plánované výši 200 mil. Kč, respektive 102 mil. Kč s dodatečnou podmínkou, že příslušné celkové objemy prostavěnosti roku investora MěÚ Ostrava zvýší na 365 mil. Kč, respektive 152,3 mil. Kč.

2. Ministerstvo průmyslu a obchodu

a) nedodrželo ustanovení Postupu, který v Příloze č. 1, bodě IV/ 4 stanoví:

"Výši individuálních dotací, které budou poskytovat ústřední orgány státní správy a jiné státní organizace v rámci systémových dotací, stanoví tyto orgány obdobně, jak je uvedeno v bodě 3."
(citace viz bod A 1b);

b) porušilo § 22 odst. 1 a 2 zákona č. 21/1971 Sb., o jednotné soustavě sociálně ekonomických informací, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví:

"Všechny organizace i osoby, s výjimkou osob požívajících diplomatických imunit a výsad, jsou povinny poskytovat orgánům státní statistiky správně, pravdivě a včas všechny informace, které od nich tyto orgány budou při provádění statistického zjišťování nebo v souvislosti s ním požadovat (zpravodajská povinnost)."

"Zpravodajská povinnost vzniká i při statistických zjišťováních, která provádějí jiné orgány než orgány státní statistiky ...";

c) nepostupovalo v souladu s § 9 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, který stanoví:

Kontrolní činnost vykonávají pracovníci kontrolních orgánů (dále jen kontrolní pracovníci) na základě písemného pověření těchto orgánů.

O d ů v o d n ě n í:

K bodu A 2a

V rozporu s citovanými ustanoveními Postupu pro akce

- MEZ Vsetín, tepelný zdroj,
 - OKD Důl ČSA, ČOV Karviná,
 - OKK Koksovna ČSA, ekologická opatření,
 - Důl Fučík I Petřvald, elektroodlučovače kotelny,
 - Koksovny Šverma, ekoopatření na třídírnách koksu
- byla dotace čerpaná na výše uvedených akcích za rok 1992 v úhrnné výši 81,4 mil. Kč poskytnuta z rozpočtové kapitoly MPO bez stanovení podmínek.

K bodu A 2b

MPO zahrnuje do Závazného přiznání na zúčtování finančních vztahů se státním rozpočtem za resort i částku ve výši 236,406 mil. Kč ze státní dotace na útlum uhelného hornictví, kterou OKD, a. s., v daném rozpočtovém roce ke stanovenému účelu nepoužila. O skutečnosti, že nebyly proplaceny faktury za provedené práce na uvedené částku, bylo MPO k datu podání Závazného přiznání informováno.

K bodu A 2c

K zajištění kontroly čerpání dotace ze státního rozpočtu u OKD, a. s., uzavřelo MPO Smlouvu o provádění průběžné kontrolní činnosti s firmou Unigeo, a. s., Ostrava. Předmětem kontroly bylo ve smyslu § 3 odst. 1 zákona č. 552/1991 Sb. hospodaření s finančními prostředky České republiky, jednalo se tedy o státní kontrolu. Organem vykonávajícím tuto kontrolu proto mělo být podle § 2 písm. b) tohoto zákona MPO. Pracovníci MPO se však neúčastnili samotných kontrol ani projednání jejich výsledků s kontrolovanou osobou a stanovení nápravných opatření.

B. Okresní úřady

1. OkÚ Bruntál neprováděl kontrolu u příjemců dotací ve smyslu zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, kde je stanoveno:

§ 2: "Státní kontrolu ve smyslu tohoto zákona vykonávají:...

c) místní orgány státní správy ...";

§ 3 odst. 1: "Státní kontrolou se pro účely tohoto zákona rozumí kontrolní činnost orgánů uvedených v § 2 tohoto zákona zaměřená na hospodaření s finančními prostředky České republiky a plnění povinností vyplývajících z obecně závazných právních předpisů nebo uložených na základě těchto předpisů."

2. OkÚ Karviná porušil pokyn - rozpočtové opatření MF č. j. 122/30 725/92, kde je uvedeno:

"Pokud nebudou stavby uvedené v tabulce realizovány ve schváleném rozsahu, mohou být nevyužité prostředky převedeny na jiné ekologické stavby. O provedených úpravách je nezbytné informovat MF ČR do 31. 8. 1992."

O d ů v o d n ě n í:

K bodu B 1

U investorů ekologických staveb bylo kontrolou NKÚ zjištěno neoprávněné použití prostředků z dotace ve výši 4 785 693,50 Kčs v roce 1992 a 12 107 147,- Kč v roce 1993.

K bodu B 2

OkÚ Karviná převedl na jiné stavby, na něž byla rovněž poskytnuta dotace z tzv. "ekomiliardy", až dne 11. 1. 1993 částku 704 699,30 Kč z dotace poskytnuté a nevyčerpané v roce 1992 na výstavbu vodovodních přípojek v obci Těrlicko. Tyto prostředky byly na stavbách zahrnuty do účetního období roku 1992. O této změně OkÚ neinformoval MF.

C. Magistrátní, městské a obecní úřady a úřady městských obvodů

1. MěÚ Frýdek-Místek, ÚMOb Ostrava-Hošťálkovičky, Ostrava-Krásné Pole, Ostrava-Nová Ves, Obecní úřady Albrechtice, Šilheřovice, Těrlicko, Osek nad Bečvou, Běloutín, Horní Benešov a Úvalno porušily ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., které stanoví:

"Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny."

2. ÚMOb Ostrava-Hošťálkovičky a OÚ Šilheřovice porušily ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, který stanoví:

"Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem."

3. ÚMOb Ostrava-Hošťálkovičky, Ostrava-Krásné Pole a OÚ Úvalno porušily ustanovení § 54 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), kde je uvedeno:

"Stavby, jejich změny a udržovací práce na nich lze provádět jen podle stavebního povolení ..."

OÚ Široká Niva a Zátor porušily § 66 odst. 1 téhož zákona, který stanoví:

"Ve stavebním povolení stanoví stavební úřad závazné podmínky pro provedení a užívání stavby ..."

4. OÚ Běloutín, Bystročice, Dolní Moravice, Horní Benešov, Město Albrechtice a Potštát porušily ustanovení Postupu, Příloha 1 bod V, který stanoví:

"Na investiční výstavbě s účastí prostředků státního rozpočtu mohou ... organizace poskytnout zálohy"

dodavatelům, a to do výše 10 % z ročního objemu, na který bude v tomtéž roce vystavena faktura (i dílčí), či provedené práce nebo popř. způsobem úhrady stanoveným dle smluvních vztahů ..."

5. MěÚ Frýdek-Místek a Frýdlant nad Ostravicí, OÚ Albrechtice, Těrlicko, Horní Suchá, Velká Polom, Horní Benešov, Úvalno, Široká Niva, Dolní Moravice, Zátor a Město Albrechtice, ÚMOb Ostrava-Hošťálkovice, Ostrava-Krásné Pole, Ostrava-Lhotka, Ostrava-Michálkovice, Ostrava-Nová Ves, Ostrava-Proskovice, Ostrava-Třebovice a Magistrát města Ostravy porušily Výměry MF č. 01/1992 a 01/1993, kterými se vydává seznam zboží s regulovanými cenami (vydané na základě § 10 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách), kde je v části II. bod 11, respektive 9 mimo jiné stanoveno:

"Stavby, stavební objekty, provozní soubory, stavební a montážní práce, dodávky strojů a zařízení a projektové práce financované za účasti státního rozpočtu a za účasti prostředků poskytnutých z tohoto rozpočtu místním orgánům ..."

"Pro účely regulace cen platí: B. ceny podle smluv uzavřených od 1. září 1991 se sjednávají na podkladě vyhodnocení soutěže podle Zadávacího řádu staveb ..."

"(6) Veřejnou soutěž vyhlásí zadavatel podle čl. 15 Zadávacího řádu staveb ..."

"(10) Po ukončení soutěžního řízení je zadavatel povinen vypracovat 'Zprávu o výsledcích soutěžního řízení' ... Zprávu zašle do 30 dnů po ukončení soutěže orgánu, z jehož rozpočtových prostředků je stavba zcela nebo zčásti financována ..."

O d ů v o d n ě n í:

K bodu C 1

Uvedené úřady použily v roce 1992 částku ve výši 2 916 336,- Kčs a v roce 1993 částku 2 620 727,- Kč v jiném období nebo na jiný účel, než na který byla určena. Např.:

- OÚ Těrlicko hradil z dotace přidělené v roce 1992 na plynofikaci rovněž náklady ve výši 1 888 836,10 Kčs na stavební a montážní práce v objektech ve vlastnictví obce.
- MěÚ Frýdek-Místek uhradil v roce 1993 z dotace na výstavbu kanalizace částku 765 500,- Kč na výkup pozemku, který nebyl vůbec touto výstavbou dotčen.
- ÚMOb Ostrava-Hošťálkovice hradil z dotace na plynofikaci v roce 1993 také provedení výkopů, obsypů a zásypů pro rozvody kabelové televize a telefonu za 760 300,- Kč.
- OÚ Úvalno uhradil z dotace na stavbu ČOV a kanalizace v roce 1993 částku 24 000,- Kč za pronájem vozidla Ford Orion a za nákup vozidla VAZ.
- OÚ Běloutín nedoložil účel čerpání a v roce 1993 nevyúčtoval a do státního rozpočtu nevrátil 339 530,- Kč poskytnutých v rámci dotace na výstavbu vodovodu.

K bodu C 2

ÚMOb Ostrava-Hošťálkovice a OÚ Šilheřovice používaly účelový znak 058, vyhrazený pro označení nákladů hrazených z dotace ze státního rozpočtu, také k označení nákladů hrazených ze svých zdrojů. V důsledku toho jejich účetnictví nezobrazovalo věrně skutečnosti týkající se použití prostředků státního rozpočtu a vykazovalo vyšší čerpání dotace, než činil její příděl.

K bodu C 3

Uvedené úřady zahájily stavební práce a čerpaly na jejich financování dotaci v roce 1992 ze státního rozpočtu 2 992 358,- Kčs a 420 000,- Kč v roce 1993, aniž byla na stavby vydána stavební povolení.

K bodu C 4

Uvedení příjemci dotací vyplatili dodavatelům zálohy, které přesahovaly povolenou výši v roce 1992 o 2 318 612,- Kčs a v roce 1993 o 4 216 501,- Kč. Např.:

- Při výstavbě vodovodu poskytl OÚ Běloutín v roce 1992 dodavateli jednorázově zálohu 500 000,- Kčs z ročního objemu prací 862 754,- Kčs, tj. 58 %; v roce 1993 zálohoval dodavatele částkou 1 300 000,- Kč, což z ročního objemu prací ve výši 1 595 470,- Kč představovalo 81,5 %.
- OÚ Bystročice poskytl dodavateli z ročního objemu prací 1 507 638,- Kč zálohu 1 000 000,- Kč, tj. 66,3 %.
- OÚ Města Albrechtice poukázal dodavateli zálohu ve výši 1 650 000,- Kčs, tj. 67 % z ročního objemu provedených prací, který představoval 2 464 451,- Kčs.

K bodu C 5

Uvedení příjemci dotace neplnili požadavky Výměrů zejména tím, že jako investoři nevyhlašovali veřejnou soutěž, případně ji nezveřejnili v Cenovém věstníku nebo v celostátním deníku. Dále nezpracovali a nebo nepředali orgánu poskytujícímu finanční prostředky Zápis ze soutěžního řízení. Užší soutěž nebo zadání z volné ruky prováděli bez souhlasu orgánu poskytujícího finanční prostředky. Smlouvy uzavírali na cenu vyšší, než jaká byla uvedena ve vítězné nabídce v soutěži.

V rozporu s uvedenými ustanoveními byly uzavřeny smlouvy na dodávky nebo uhrazeny dodávky v roce 1992 v celkové výši 99 408 665,- Kčs a v roce 1993 ve výši 126 080 492,46 Kč, jejichž úhrada je považována za neoprávněné použití prostředků ve smyslu odst. 3 Sdělení FMF, MF ČR a MF SR ze dne 30. 6. 1992 k sjednávání cen na podkladě vyhodnocení soutěže podle pol. 11 bodu B části II Výměru FMF, MF ČR a MF SR č. 01/92, které bylo uveřejněno v Cenovém věstníku částka 37/1992 dne 13. 8. 1992 a kde je stanoveno:

"Nedodržení postupu podle uvedeného výměru a pokynů příslušných ústředních orgánů, resp. orgánu, který zadavateli poskytl individuální investiční dotaci nebo stanovil limity čerpání investičních výdajů veřejných rozpočtů,

bude kvalifikováno jako neoprávněné použití rozpočtových prostředků dle § 30 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v České republice ..."

Například:

- ÚMOB Ostrava-Hošálkovice zadal dodávky stavebních prací v roce 1992 v hodnotě 6 840 979,- Kčs a v roce 1993 v hodnotě 15 148 454,- Kč bez vyhlášení soutěže.
- OÚ Těrlicko zadal formou užší soutěže, k níž neměl souhlas orgánu poskytujícího prostředky dotace, dodávky v hodnotě 5 524 800,- Kčs; z volné ruky zadal stavbu za 620 576,- Kčs.
- ÚMOB Ostrava-Třebovice vyhlásil prostřednictvím Městského investorského útvaru Ostrava bez souhlasu orgánu poskytujícího finanční prostředky užší soutěž na rekonstrukci kanalizace, dostavbu plynofikace a opravu ulice Třebovické. V roce 1992 proinvestoval na této stavbě 8 425 932,- Kčs, z toho 4 329 450,- Kčs vyplatil firmě, která se soutěže nezúčastnila. V roce 1993 bylo proinvestováno 11 197 102,- Kč, z toho 623 556,- Kč bylo vyplaceno firmám na základě zadání z volné ruky.
- OÚ Horní Benešov vybral dodavatele stavby Kanalizace a ČOV bez vyhlášení soutěže. V roce 1992 z dotace proplatil 2 204 738,- Kčs a v roce 1993 pak 6 075 728,- Kč.

D. Další příjemci dotací

1. OKD, a.s., porušila zákon č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), který v § 11 odst. 1 stanoví: *"Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny."*

tím, že

- a) nedoložila čerpání prostředků na účely hrazené z dotace;
- b) nedodržela rozpis celkové částky dotace na jednotlivé položky;
- c) porušila ustanovení "Směrnice Ministerstva financí ČR pro poskytování dotací ze SR na financování útlumu uhelného, rudného a uranového hornictví od roku 1993" v následujících bodech:
 - "4. ... směrnice neřeší:
 - a) období před 1. 1. 1993; ..."
 - "7. V souladu s výše uvedeným účelem lze ze SR hradit:
 - a) jen hmotně vynaložené a zúčtované náklady a výdaje v běžném roce ... proplacené do 20. ledna následujícího roku ..."
 - "8. Ze SR nelze na dané účely hradit ...
 - d) daně, odvody a poplatky, ...
 - f) odpisy hmotného a nehmotného investičního majetku;
 - g) náklady a výdaje, bezprostředně s realizací útlumu nesouvisející ...,
 - h) sociální a jiné nároky pracovníků vůči organizaci nad zákonnou (obligatorní) úroveň ...,

i) náklady na nevyužitelné zásoby,

j) náklady na investice zmařené realizací útlumového programu ...";

- d) čerpala prostředky v rozporu s metodikou výdajů na likvidaci dolu podle schváleného Vzorového projektu technické likvidace vydaného MPO nebo na základě chybně vykázaných nákladů.

2. VaK Přerov porušil ustanovení Postupu, Příloha 1 bod V.

(citace viz bod C 4)

3. VRV Praha a Sdružení měst a obcí pro likvidaci odpadu porušily ustanovení Výměru MF č. 01/92, část II. položka 11 písm. B odst. 2.

(citace viz bod C 5)

O d ů v o d n ě n í:

K bodu D 1a

Na úhradu nákladů utlumovaných dolů byla v souladu s technickými projekty likvidace stanovena z celkové dotace částka 1 089 189 000,- Kč. Na jednotlivé utlumované doly byly v roce 1993 převedeny ze Správy OKD, a. s., finanční prostředky ve výši 1 065 530 621,15 Kč. Použití rozdílů mezi stanovenou a převedenou částkou ve výši 23 658 378,85 Kč na činnosti dotované v souvislosti s vyhlášením útlumového programu OKD, a. s., nedoložila.

K bodu D 1b

OKD, a. s., nedodržela rozpis celkové částky dotace na jednotlivé položky (technická likvidace, sociální náklady, zahlazování následků důlní činnosti), který stanovilo MPO jako orgán poskytující dotaci při schvalování technických projektů likvidace dolů. Např. na technickou likvidaci čerpala ze státního rozpočtu více o 8 200 000,- Kč; na zahlazování následků důlní činnosti nedočerpala 2 017 000,- Kč. Celkový limit dotace nebyl těmito přesuny překročen.

K bodu D 1c

Na úhradu prací, které byly provedeny v roce 1992, čerpala OKD, a. s., celkem 4 850 579,- Kč z dotace roku 1993.

OKD, a. s., sestavila a postoupila Ministerstvu průmyslu a obchodu Závazné přiznání na zúčtování finančních vztahů se státním rozpočtem, v němž jako čerpání dotace vykázala (při započtení vlastních prostředků) i částku ve výši 213 154 204,27 Kč, která nebyla ke stanovenému datu proplacena na realizaci útlumu. V průběhu kontroly udělilo MF souhlas s úhradou dosud neproplacených faktur OKD, a. s., které v té době představovaly částku 108 mil. Kč, v termínu do 31. 8. 1994.

OKD, a. s., uhradila z dotace daně a poplatky v celkové výši 3 052 331,55 Kč.

Do čerpání dotace zahrnula OKD, a. s., i odpisy ve výši 21 378 431,77 Kč.

Ze státního rozpočtu byly hrazeny náklady nesouvisící s útlumem v částce 103 601,65 Kč.

Z dotace na technickou likvidaci byla nad rozsah zákona vyplacena zaměstnancům částka 1 174 517,20 Kč na ostatní sociální náklady a bylo za ně nesprávně uhráno sociální pojištění ve výši 407,52 Kč.

Do čerpání dotace byly započítány náklady na nevyužitelné zásoby za 8 410 636,26 Kč.

Jako zmařené investice byla z dotace vyúčtována částka 826 039,- Kč.

K bodu D 1d

V rozporu s metodikou čerpala OKD, a. s., z dotace prostředky na náborové příspěvky, odstupné, stabilizační odměny, zlepšovací návrhy, renty, náhrady za nemoci z povolání a pracovní úrazy v částce 3 750 118,- Kč.

V důsledku chyb v zaúčtování či dvojným vykázáním nákladů čerpala OKD, a. s., 18 356 258,50 Kč neoprávněně.

K prostředkům chybně vykázaným vůči státnímu rozpočtu (SR) a vyčísleným v bodech D 1a až d OKD, a. s., doúčtovala částku 101 147 710,28 Kč při vyúčtování dotace z vlastních zdrojů. V důsledku toho celková částka, čerpaná ze SR v rozporu s citovaným ustanovením zákona č. 576/1990 Sb., činí 295 662 693,24 Kč.

K bodu D 2

Z prostavěné částky ve výši 2 900 000,- Kčs v roce 1992 na stavbu "Kanalizace Troubky" poskytly VaK Přerov dodavateli zálohu ve výši 2 000 000,- Kčs, tj. 69 %. Nad povolenou výši 10 % vynaložily 1 171 000,- Kčs.

K bodu D 3

Bez souhlasu MF jako orgánu poskytovajícího finanční prostředky zadal VRV Praha v roce 1992 zakázku v hodnotě 593 723,- Kčs na stavbě Vodní dílo Slezská Harta z volné ruky.

S vítězem soutěže na výstavbu skládky uzavřelo Sdružení obcí a měst pro likvidaci odpadu smlouvu na dodávku stavby s cenou o 1 253 000,- Kčs vyšší, než jaká byla uvedena v nabídce. Dvěma dodatky byla pak cena zvýšena o dalších 6 043 105,- Kč.

Shrnutí:

Výsledky kontroly ukázaly, že nedostatky uvedené v kontrolním závěru z kontroly č. 34/93 - Použití finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu v letech 1992 - 1993 na ozdravení životního prostředí v severočeském regionu - se opakovaly v obdobném rozsahu i při použití dotací ze státního rozpočtu v severomoravském regionu. Vznik a přetrvávání těchto nedostatků má původ především v nedodržování předpisů upravujících používání dotací investory. Orgány poskytující finanční prostředky nekladou na plnění povinností příjemců dotace odpovídající důraz včetně vyvození důsledků z porušení rozpočtové kázně. Zásady dotační politiky nejsou vydány jako obecně závazný právní předpis.

Pro odstranění nedostatků zjištěných při čerpání neinvestiční účelové dotace se jeví jako účelné, aby prostředky státního rozpočtu byly sledovány odděleně od vlastních prostředků organizace.

V souladu s plánem kontrolní činnosti NKÚ kontrolní závěr vypracoval člen Úřadu Ing. Josef Pohl.